

УДК 342.341

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-4-438-445



Ілона ТКАЧЕНКО[©]

аспірант

(Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна)

ПІДСТАВИ ПОДАВАННЯ ТА ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ЗАПИТУ НА ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ СУДУ

Досліджено особливості подання та розгляду запиту на отримання інформації про діяльність судів як форми громадського контролю за її діяльністю. Визначено поняття публічної інформації, порядок та особливості розгляду публічного запиту та надання інформації про діяльність суду, види інформації про діяльність суду, яка не підлягає оприлюдненню та захист інформації з обмеженим доступом.

Ключові слова: звернення громадян, публічна інформація, публічна інформація про діяльність суду, запит на отримання публічної інформації про діяльність суду.

Постановка проблеми. В Україні забезпечення прав і свобод людини і громадянина є одним із основних завдань процесу реформування українського суспільства, що набуває особливого значення в контексті європейської інтеграції України. Прагнення української держави стати повноправним членом європейського співтовариства спрямоване на зміщення напрямів діяльності правоохоронних органів та судових органів, зокрема, з метою першочергового забезпечення ними національних конституційних норм та світових стандартів дотримання прав і свобод людини.

Відповідно до ст. 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» діяльність судів України здійснюється на засадах гласності та відкритості судового процесу, який реалізується шляхом відкритості судового процесу та можливості присутності в залі судового засідання будь-яких осіб під час судового розгляду справи в порядку, визначеному законом, а також оприлюднення судом інформації про розгляд справи та її процедуру на офіційному вебпорталі судової влади України, в тому числі і можливості звернення громадян із запитом на отримання інформації про діяльність суду [1]. Через реалізацію принципу гласності та відкритості судового процесу реалізується функція громадського контролю за діяльністю судів в Україні як головна форма демократії та людиноцентристської моделі побудови держави.

Аналіз діяльності судів України в період 2019–2021 роки надає змогу встановити, що місцевими судами щорічно розглядається більше 1200 звернень громадян, з яких: більше 300 заяв щодо надання публічної інформації про діяльність суду (25 %), 750 клопотань учасників судового розгляду в конкретних категоріях справ (70 %), 50 скарг на діяльність суддів та апарату судів (5 %) [2–4]. Якщо враховувати, що в Україні налічується 760 судів різних інстанцій та видів юрисдикції, то кількісні показники щодо розгляду звернень громадян є досить вагомими, відповідно не менш суттєвими є проблеми правового та організаційного порядку розгляду запиту на отримання інформації про діяльність суду, які доцільно розглянути та частково вирішити нижче.

Метою цієї статті є з'ясування особливостей подання та розгляду запиту на отримання інформації про діяльність судів як форми громадського контролю за її діяльністю. На виконання мети будуть вирішені такі завдання: визначено поняття публічної інформації, порядок та особливості розгляду публічного запиту та надання інформації про діяльність суду, види інформації про діяльність суду, яка не підлягає оприлюдненню, та захист інформації з обмеженим доступом.

Виклад основного матеріалу. Звернення громадян до органів публічної влади на сучасному етапі розвитку України є однією з поширених та ефективних форм громадського контролю. Звернення громадян є формою безпосереднього управління справами держави й одним із способів контролю за публічним управлінням,

здійснюваним державними органами, органами місцевого самоврядування, посадовими особами. Звернення вважається одним із дієвих засобів захисту прав та законних інтересів громадян. Важливим є те, що ця форма громадського контролю закріплена безпосередньо в Основному законі (ст. 40) [5]. До того ж діє Закон України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. [6] та інші нормативно-правові акти у цій сфері. Саме Закон України «Про звернення громадян» забезпечує громадянам України змогу для участі в управлінні державними і громадськими справами, відстоювання своїх прав і законних інтересів та відновлення їх у разі порушення.

Водночас рівень сучасного нормативно-правового регулювання у сфері звернення громадян не відповідає цілком стандартам правової держави. Як правильно зазначають деякі фіхівці, відсутність у законодавчих актах найважливіших положень, що встановлюють принципи розгляду звернень громадян та принципи його відповідних правових процедур, дозволяє говорити про наявні суперечності та прогалини [7, с. 80]. У нормативно-правових актах, що регулюють порядок реалізації права громадян на звернення, немає єдності в розумінні суб'єкта вказаного права, адресатів звернень, а також їх видів; не фіксуються принципові процедурні характеристики цього інституту; відсутня чітка система правових норм, які б всебічно, комплексно і повно включали у свій зміст процедурні елементи; встановлюються різні строки розгляду звернень громадян, що зумовлює стверджувати про наявність колізійних положень у вказаній сфері. Як правильно вважають деякі автори, у контексті вдосконалення правового інституту звернення громадян та підвищення його соціальної значущості доцільно внести зміни до порядку розгляду, зокрема, колективних звернень. Також, на їхню думку, існує необхідність опублікування у засобах масової інформації відповідей посадових осіб на звернення, спрямованих в органи публічної влади певною кількістю осіб щодо одного і того ж питання, яке носить публічний інтерес або характеризується суспільною значимістю [8, с. 69].

Отже, інститут звернення громадян є ефективною формою громадського контролю та потребує подальшого розвитку й удосконалення. До того ж серед усієї сукупності видів звернень до органів публічної влади найбільша кількість стосується скарг, через які громадяни, іноземці, особи без громадянства повідомляють органи влади про факти порушення їх прав, свобод, законних інтересів. Одним із пріоритетних напрямів роботи публічної влади повинна бути робота зі зверненнями громадян, що забезпечує дієвий зворотний зв'язок.

Безпосереднє звернення громадян до суду з метою отримання інформації про їх діяльність як форма громадського контролю за діяльністю судів реалізується на підставі низки нормативних актів: Закону України «Про судоустрій та статус суддів»; Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закону) [9], Закону України «Про звернення громадян» [6]; Положення про порядок розгляду звернень громадян і юридичних осіб радою суддів загальних судів [10]; Положення про порядок організації доступу до публічної інформації, що знаходиться у володінні Державної судової адміністрації України [11] та Порядок розгляду звернень громадян та запитів на публічну інформацію, затверджені наказом Державної судової адміністрації України від 24.05.2021 № 173 [12]; Положення про забезпечення доступу до публічної інформації, затверджене Наказом керівника апарату Верховного Суду від 18.07.2018 № 107-ОД [13]. Аналіз нормативно-правових актів, які регулюють порядок розгляду звернень громадян, що надходять до судів, та порядок розгляду запитів на публічну інформацію надає змогу констатувати відсутність єдиних підходів у системі національного судочинства. У Державній судовій адміністрації України (ДСА України), що є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом затверджені відповідні Положення про порядок розгляду звернень громадян та запитів на публічну інформацію, але тільки тих, які надходять до ДСА. В кожному суді діють свої відповідні положення, які затверджені наказами голів судів, однак це переважно положення про розгляд звернень громадян, розроблені на виконання Закону України «Про звернення громадян», натомість порядок розгляду запитів на доступ та надання публічної інформації судами не розроблено. У зв'язку з цим для виправлення такої правової прогалини пропонуємо розробити Типове Положення «Про порядок розгляду в судах звернень громадян та запитів на надання публічної інформації про діяльність суду», яке має затверджуватись наказом ДСА та включати такі положення: види публічної інформації про діяльність суду, яка є загальнодоступною та розміщується на

інформаційних ресурсах ДСА; види публічної інформації про діяльність суду, яка може надаватись за запитом; види публічної інформації про діяльність суду, яка не може надаватись за публічним запитом та становить державну таємницю, та інформацію з обмеженим доступом та містить конфіденційну інформацію; суб'єкти розгляду запитів; порядок розгляду запитів та формування і направлення відповідей заявнику (з урахуванням особливостей подання та розгляду електронних запитів).

Зокрема, ст. 1 згаданого Закону містить визначення, відповідно до якого «публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом. Публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених законом» [9]. Як видно із зазначеної правової норми, законодавець закріпив презумпцію відкритості публічної інформації. Будь-які винятки з цього правила можуть встановлюватись виключно на підставі закону. Аналогічні положення містяться і в Законі України «Про інформацію», ч. 2 ст. 20 якого передбачає, що «будь-яка інформація є відкритою, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом» [14]. Здійснивши аналіз законів «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про судоустрій та статус суддів», можна виокремити інформацію про діяльність суду, яка може надаватись в усній та письмовій формах та у вигляді документованої інформації, в тому числі в електронному вигляді, зокрема: 1) місцезнаходження, поштову адресу, номери засобів зв'язку, адресу офіційного вебсайту та адресу електронної пошти для направлення електронних запитів на інформацію; 2) прізвище, ім'я та по-батькові, контактний номер телефону або іншого засобу зв'язку, голови та його заступників, основні функції структурних підрозділів, крім випадків, коли ці відомості належать до інформації з обмеженим доступом; 3) розклад роботи та графік прийому громадян; 4) вакансії, порядок та умови проходження конкурсу на заміщення вакантних посад; 5) порядок складання, подання запиту на інформацію до суду; 6) банківські реквізити для сплати державного мита (судового збору). Також треба виокремити форми оприлюднення публічної інформації про діяльність суду, до яких всі громадяни мають вільний доступ, це: оприлюднення публічної інформації в засобах масової інформації; розміщення публічної інформації на офіційному вебсайті суду в мережі «Інтернет»; розміщення публічної інформації на інформаційних стендах у приміщенні суду; надання інформації за запитом про публічну інформацію. Все це дає змогу громадськості, у тому числі ЗМІ, отримувати публічну інформацію про діяльність суду з офіційних джерел та позбавляє їх необхідності звернення до суду із запитом про її отримання. Водночас це не позбавляє громадян звертатись до суду із запитом на отримання публічної інформації за умови, що така інформація не мала офіційного оприлюднення та не є інформацією з обмеженим доступом, а відповідно не може надаватись на запити громадян. Однак треба зауважити, що чіткий перелік або хоча б ознаки інформації, яка не може надаватись судами громадянам на їх запит, законом не визначено, що викликає конфліктні ситуації у відносинах суду та громадськості, не сприяє налагодженню взаємодії між ними. Розгляд цих проблемних питань та порядок їх вирішення потребує детального наукового дослідження в межах окремої наукової статті. Однак загальний аналіз норм цих законів дає змогу визначити види публічної відкритої інформації, якою володіють суди та яку вони повинні вільно надавати громадськості в процесі реалізації громадського контролю за діяльністю суду та інформації з обмеженим доступом, на розголошення якої встановлено законодавчі заборони. Стосовно діяльності суду ч. 4 ст. 21 Закону «Про інформацію» передбачає, що до інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені такі відомості: 1) про стан судочинства; 2) про результати діяльності суду щодо розгляду судових спорів; 3) про факти порушення прав і свобод людини і громадянина в діяльності суду; 4) про призначення суддів та звільнення їх з посад; 5) про нагородження суддів та дисциплінарну відповідальність суддів; 6) інші відомості, доступ до яких не може бути обмежено відповідно до законів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; 7) про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, яке перебуває у віданні суду; 8) про декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру суддів та посадових осіб судових органів, оформленої за формою і в порядку, що встановлені Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції», крім відомостей, зазначених в абзаці другого частини другої статті 12 вищезазначеного Закону. Гарантії надання суддями такої

інформації громадськості визначені також статтею 10 Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Її положення розкриваються через принципи, сформульовані у рішеннях Європейського суду з прав людини, зокрема, у справі «Угорське об'єднання громадських свобод проти Угорщини» щодо дотримання балансу інтересів суспільства та приватних інтересів особи в отриманні публічної інформації [15].

Крім того, треба зазначити, що цілком логічним є неможливість в законодавстві визначити перелік публічної інформації з обмеженим доступом поширення якої будь-яким органом публічної адміністрації, у тому числі суду заборонено або обмежено. Законодавчо у ч. 2 ст. 6 Закону «Про доступ до публічної інформації» лише визначено нечіткі підстави законного обмеження доступу до інформації, а в ч. 1 ст. 21 Закону «Про інформацію» та ч. 1 ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» виокремлено її види: конфіденційна, таємна та службова інформація. Аналіз підстав віднесення інформації до такої, що є з обмеженим доступом дає змогу виділити ті критерії, які відмежовують їх від відкритої інформації. Під час проведення зазначеного аналізу також треба враховувати положення Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України від 30.09.2013 № 11 «Про практику застосування адміністративними судами положень Закону України від 13.01.2011 «Про доступ до публічної інформації» [16] та Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України від 29.09.2016 № 10 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» [17]. Так, їх аналіз надає змогу стверджувати, що суддя має право надавати конфіденційну інформацію, яка є у його розпорядженні виключно з дозволу фізичної та юридичної особи, якої вона стосується, які самостійно визначають порядок та умови доступу до інформації про них, крім випадків, коли така інформація надається в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Порядок надання суддями таємної інформації, до якої віднесено інформацію, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу, передбачену законом таємницю, регулюється низкою законодавчих актів: законів України «Про державну таємницю», «Про банки та банківську діяльність», КПК України тощо.

До службової інформації, розпорядником якої є суд, відповідно до ст. 9 України «Про доступ до публічної інформації» можна віднести інформацію: 1) щодо внутрішньо-організаційної роботи апарату суду, ведення діловодства, відправки кореспонденції тощо; 2) зібрану в процесі судової діяльності, яку не віднесено до державної таємниці.

Перелік відомостей, що становлять службову інформацію в судах в єдиному уніфікованому документі, не визначено, тому їх перелік узагальнюють голови судів в окремих внутрішніх відомчих наказах [18]. На рівні Верховного Суду цей перелік затверджено наказом керівника апарату Верховного Суду [19].

Особливої уваги потребує вивчення питання про поширення інформації, пов'язаної із судовим розглядом кримінальних справ. Це пов'язано з тим, що, з одного боку, ця інформація становить значний суспільний інтерес (ст. 29 Закону «Про інформацію»), а з іншого – стосується прав осіб, які захищаються низкою правових актів. Якщо наявність суспільного інтересу спонукає до більшого розкриття інформації, то таємниця судового слідства, захист права на приватність та презумпція невинуватості особи – сприяють обмеженню доступу до зазначеної інформації. Із викладеного впливає правило про те, що суди повинні надавати інформацію про свою діяльність щодо судового розгляду кримінальних справ, порушених по резонансних злочинах, а суспільство має право цю інформацію отримувати для забезпечення власної безпеки, попередження та розкриття протиправних діянь тощо. Водночас необхідно ретельно визначати обсяг інформації, що повідомляється у ЗМІ, для того щоб надати відомості, які мають суспільний інтерес, і не оприлюднити те, що може перешкодити розкриттю злочину, порушити презумпцію невинуватості, заподіяти людині шкоду у зв'язку із повідомленням обставин її приватного (особистого) життя. Треба звернути увагу, що під час підготовки для ЗМІ повідомлення про судовий розгляд кримінальної справи необхідно уникнути: 1) порушення презумпції невинуватості особи (ст. 62 Конституції України, п. 2 ст. 6 Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 17 КПК України); 2) втручання у приватне (особисте) життя особи (в тому числі, не порушувати таємницю стану здоров'я, право на поширення фото, відео тощо (ст. 32 Конституції України, ст. 8 Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, 15 КПК України); 3) розголошення таємниці судового

слідства (ст. 222 КПК України, 387 КК України); 4) поширення недостовірної інформації про особу (ст. ЦК України); 5) розголошення таємниць, визначених законом (зокрема, комерційної, професійної таємниць тощо); 6) тиску в разі розкриття інформації у справах з політичним компонентом. Порядок надання, обмеження щодо надання громадськості такої інформації потребує аналізу в межах окремого наукового дослідження [20, с. 157].

Порядок прийому, реєстрації, розгляду запитів на інформацію, які надходять до суду, та надання відповідей на них частково регулюється Положенням про забезпечення доступу до публічної інформації, затверджене наказом керівника апарату Верховного Суду від 18.07.2018 № 107-ОД [19]. Аналогічні положення затверджені головами судів та діють в судах різної юрисдикції.

Окремо треба надати увагу питанню інформування громадськості про діяльність суду. Тут потрібно зауважити, що як стаття 5 Закону «Про доступ до публічної інформації», так і Положення про доступ до публічної інформації передбачає обов'язок керівництва суду здійснювати заходи, спрямовані на доступ публічної інформації, розпорядниками якої вони є, у такі способи: 1) систематичного та оперативного оприлюднення публічної інформації в офіційних друкованих виданнях; 2) розміщення публічної інформації на офіційному вебсайті ДСА України; 3) розміщення публічної інформації на інформаційних стендах у приміщеннях приймалень громадян у судах.

Оприлюднення публічної інформації в засобах масової інформації здійснюється відповідно до законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні у засобах масової інформації», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства» та забезпечується структурним підрозділом апарату суду відповідальним за підготовку такої інформації.

Прессекретар суду забезпечує оприлюднення на вебсайті суду інформації, підготовленої самостійними структурними підрозділами апарату суду з урахуванням вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Розміщенню на офіційному вебсайті суду, зокрема, підлягають: 1) інформація про діяльність суду: місцезнаходження, поштова адреса, адреса електронної пошти для направлення електронних запитів на інформацію; прізвища, імена та по батькові, службові номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти голови суду та його заступників, (суддів) керівника апарату та його заступника, а також керівників самостійних структурних підрозділів апарату суду; графік особистого прийому громадян та представників юридичних осіб керівництвом суду з питань організаційного забезпечення судочинства; порядок прийому вхідної кореспонденції; вакансії; 2) інформація про нормативно-правові засади діяльності суду; 3) основні показники діяльності; 4) банківські реквізити для сплати судового збору; 5) інформація про порядок складання та подання запиту на інформацію; 6) звіти щодо результатів розгляду запитів на інформацію; 7) інші відомості про діяльність суду, які належать до публічної інформації.

Рішення суду розміщуються в Єдиному державному реєстрі судових рішень відповідно до Закону України «Про доступ до судових рішень».

З метою спрощення процедури оформлення письмових запитів на інформацію особа може подавати запит шляхом заповнення відповідних форм запитів на інформацію, які можна отримати на офіційному вебсайті суду та у відділі документального забезпечення (канцелярія) суду. У разі якщо з поважних причин (інвалідність, обмежені фізичні можливості тощо) особа не може подати письмовий запит, його повинна оформити відповідальна особа, обов'язково зазначивши в запиті своє ім'я, контактний телефон. Копія такого запиту надається особі, яка його подала.

Висновки. В підсумку треба зазначити, що в межах цієї статті здійснено аналіз нормативно-правових засад надання та оприлюднення інформації про діяльність суду та порядку надання такої інформації. З'ясовано, що судом здійснюються такі заходи, спрямовані на доступ до публічної інформації, розпорядниками якої вони є, у такі способи: 1) систематичного та оперативного оприлюднення публічної інформації в офіційних друкованих виданнях; 2) розміщення публічної інформації на офіційному вебсайті ДСА, вебсайтах судів та у мережі «Інтернет»; 3) розміщення публічної інформації на інформаційних стендах у приміщеннях суду; 4) надання інформації за запитами на інформацію; 5) надання відкритого доступу до Єдиного державного реєстру судових рішень.

Встановлено, що з метою уніфікації процедури розгляду звернень громадян та запитів на надання публічної інформації доцільно розробити Типове Положення «Про порядок розгляду в судах звернень громадян та запитів на надання публічної інформації про діяльність суду», яке повинно затверджуватись наказом ДСА та містити такі положення: види публічної інформації про діяльність суду, яка є загальнодоступною та розміщується на інформаційних ресурсах ДСА; види публічної інформації про діяльність суду, яка може надаватись за запитом; види публічної інформації про діяльність суду, яка не може надаватись за публічним запитом та становить державну таємницю, інформацію з обмеженим доступом та ту, що містить конфіденційну інформацію; суб'єкти розгляду запитів; порядок розгляду запитів та формування і направлення відповідей заявнику (з урахуванням особливостей подання та розгляду електронних запитів).

Список використаних джерел

1. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
2. Аналіз розгляду звернень громадян та юридичних осіб, що надійшли до судів загальної юрисдикції у 2019 році. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2019.
3. Аналіз розгляду звернень громадян та юридичних осіб, що надійшли до судів загальної юрисдикції у 2020 році. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2020.
4. Аналіз розгляду звернень громадян та юридичних осіб, що надійшли до судів загальної юрисдикції у 2021 році. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2022.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996. *Відомості Верховної Ради України*. № 47. 1996. Ст. 256.
7. Наливайко Л. Р., Орешкова А. Ф. Громадський контроль за діяльністю органів судової влади в умовах сучасних євроінтеграційних процесів. *Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні : матеріали Всеукр. науково-практ. конф. (м. Дніпро, 27 січ. 2017 р.)*. Дніпро : ДДУВС, 2017. С. 78–82.
8. Миронюк Р. В. Громадський контроль за діяльністю поліції : монограф. Дніпро : ДДУВС, 2020. 134 с.
9. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011. *Відомості Верховної Ради України*. № 32. Ст. 314.
10. Про затвердження Положення про порядок розгляду звернень громадян і юридичних осіб радою суддів загальних судів : Рішення ради суддів загальних судів від 14.05.2013 № 31. URL: https://court.gov.ua/userfiles/polozh_pro_zvernen.pdf.
11. Про затвердження Положення про порядок організації доступу до публічної інформації, що знаходиться у володінні Державної судової адміністрації України : наказ Державної судової адміністрації України від 24.05.2021 № 17. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0173750-21/card6#Public>.
12. Про затвердження Порядку розгляду звернень громадян та запитів на публічну інформацію : наказ Державної судової адміністрації України від 24.05.2021 № 17. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0173750-21/card6#Public>.
13. Про затвердження Положення про забезпечення доступу до публічної інформації : наказ керівника апарату Верховного Суду від 18.07.2018 № 107-ОД. URL : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/pologprozab>.
14. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992. *Відомості Верховної Ради України*. № 48. 1992. Ст. 650.
15. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Рішення Ради Європи від 04.11.1950. *Офіційний вісник України*. 2006. № 13-32. Ст. 270.
16. Про практику застосування адміністративними судами положень Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.09.2011 № 11. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0011760-13/card6#Public>.
17. Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації : Постанова Пленуму Вишого адміністративного суду України від 29.09.2016 № 10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010760-16#Text>.
18. Про затвердження Переліку відомостей, що становлять службову інформацію : наказ голови Хмельницького окружного адміністративного суду від 23.07.2019 № 107-ОД. URL : https://kmoas.gov.ua/files/perelik_1.pdf.
19. Про затвердження Положення про забезпечення доступу до публічної інформації : затв. наказом керівника апарату Верховного Суду від 18.07.2018 № 107-ОД. URL : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/pologprozab>.
20. Поклад О. В. Доступ до публічної інформації про діяльність поліції як форма громадського контролю за її діяльністю. *Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 берез. 2018 р.)*. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С. 154–157.

Надійшла до редакції 01.12.2022

References

1. Pro sudoustruy i status suddiv [On judiciary and the status of judges] : Zakon Ukrainy vid 02.06.2016. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 2016. № 31, art. 545. [in Ukr.].
2. Analiz rozghliadu zvernen hromadian ta yurydychnykh osib, shcho nadiishly do sudiv zahalnoi yurysdyksii u 2019 rotsi [Analysis of consideration of appeals from citizens and legal entities received by courts of general jurisdiction in 2019]. URL : https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2019. [in Ukr.].
3. Analiz rozghliadu zvernen hromadian ta yurydychnykh osib, shcho nadiishly do sudiv zahalnoi yurysdyksii u 2020 rotsi [Analysis of consideration of appeals from citizens and legal entities received by courts of general jurisdiction in 2020]. URL : https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2020. [in Ukr.].
4. Analiz rozghliadu zvernen hromadian ta yurydychnykh osib, shcho nadiishly do sudiv zahalnoi yurysdyksii u 2021 rotsi [Analysis of consideration of appeals from citizens and legal entities received by courts of general jurisdiction in 2021]. URL : https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2022. [in Ukr.].
5. Konstytutsiya Ukrainy vid 28.06.1996 [The Constitution of Ukraine of June 28, 1996]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 1996. № 30, art. 141. [in Ukr.].
6. Pro zvernennya hromadyan [On the appeal of citizens] : Zakon Ukrainy vid 02.10.1996. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 1996. № 47, art. 256. [in Ukr.].
7. Nalyvaiko, L. R., Orieshkova, A. F. (2017) Hromadskiy kontrol za diialnistiu orhaniv sudovoi vlady v umovakh suchasnykh yevrointehratsiinykh protsesiv. Pravova derzhava: istoriia, suchasnist ta perspektyvy formuvannia v Ukraini [Public control over the activities of judicial authorities in the conditions of modern European integration processes. *Rule of law: history, modernity and prospects of formation in Ukraine*] : *materialy Vseukr. naukovo-prakt. konf. (m. Dnipro, 27 sich. 2017 r.)*. Dnipro : DDUVS, pp. 78–82. [in Ukr.].
8. Myroniuk, R. V. (2020) Hromadskiy kontrol za diyalnistyu politsiyi [Public control over police activities] : monohraf. Dnipro : DDUVS, 134 p. [in Ukr.].
9. Pro dostup do publichnoi informatsii [On access to public information] : Zakon Ukrainy vid 13.01.2011. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. № 32, art. 314. [in Ukr.].
10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok rozghliadu zvernen hromadian i yurydychnykh osib radoiu suddiv zahalnykh sudiv [On the approval of the Regulation on the procedure for consideration of appeals by citizens and legal entities by the council of judges of general courts] : Rishennia rady suddiv zahalnykh sudiv vid 14 travnia 2013 roku № 31. URL : https://court.gov.ua/userfiles/polozh_pro_zvernen_pdf.pdf [in Ukr.].
11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok orhanizatsii dostupu do publichnoi informatsii, shcho znakhodytsia u volodinni Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy [On the approval of the Regulation on the procedure for organizing access to public information in the possession of the State Judicial Administration of Ukraine] : nakaz Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy vid 24.05.2021 № 17. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0173750-21/card6#Public> [in Ukr.].
12. Pro zatverdzhennia Poriadku rozghliadu zvernen hromadian ta zapytiv na publichnu informatsiiu [On the approval of the Procedure for consideration of citizens' appeals and requests for public information] : nakaz Derzhavnoi sudovoi administratsiyi Ukrainy vid 24.05.2021 № 17. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0173750-21/card6#Public>. [in Ukr.].
13. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zabezpechennya dostupu do publichnoyi informatsiyi [On the approval of the Regulation on ensuring access to public information] : nakaz kerivnyka aparatu Verkhovnoho Sudu vid 18.07.2018 № 107-OD. URL : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/pologprozab> [in Ukr.].
14. Pro informatsiyu [On information] : Zakon Ukrainy vid 02.10.1992. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. № 48. 1992, art. 650. [in Ukr.].
15. Konventsiya pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod [Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms] : Rishennya Rady Yevropy vid 04.11.1950. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2006. № 13-32, art. 270. [in Ukr.].
16. Pro praktyku zastosuvannia administratyvnykh sudamy polozhen Zakonu Ukrainy vid 13 sichnia 2011 roku № 2939-VI «Pro dostup do publichnoi informatsii» [On the practice of application by administrative courts of the provisions of the Law of Ukraine dated January 13, 2011 No. 2939-VI «On access to public information] : Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 30.09.2011 № 11. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0011760-13/card6#Public> [in Ukr.].
17. Pro praktyku zastosuvannia administratyvnymy sudamy zakonodavstva pro dostup do publichnoi informatsii [On the practice of application by administrative courts of legislation on access to public information] : Postanova Plenumu Vysshchoho administratyvnogo sudu Ukrainy vid 29.09.2016 № 10. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010760-16#Text> [in Ukr.].
18. Pro zatverdzhennia Pereliku vidomostei, shcho stanovliat sluzhbovu informatsiiu [On approval of the List of information constituting official information] : nakaz holovy Khmelnytskoho okruzhnoho administratyvnogo sudu vid 23.07.2019 № 107-OD. URL : https://kmoas.gov.ua/files/perelik_1.pdf. [in Ukr.].

19. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zabezpechennia dostupu do publichnoi informatsii [On the approval of the Regulation on ensuring access to public information] : zatv. nakazom kerivnyka aparatu Verkhovnoho Sudu vid 18.07.2018 № 107-OD. URL : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/pologprozab>. [in Ukr.].

20. Poklad, O. V. (2018) Dostup do publichnoi informatsii pro diialnist politsii yak forma hromadskoho kontroliu za yii diialnistiu. Aktualni pytannia protydii zlochynnosti v suchasnykh umovakh: vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid [Access to public information about police activities as a form of public control over their activities. *Actual issues of combating crime in modern conditions: domestic and foreign experience*] : materialy II Mizhnarodnoi nauково-prakt. konf. (Dnipro, 15 bere.a 2018 r.). Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, pp. 154–157. [in Ukr.].

ABSTRACT

Ілона Tkachenko. Grounds for submission and procedure for consideration of a request for information on the court's activities. The article is devoted to the study of the peculiarities of submitting and considering a request for obtaining information about the activity of courts as a form of public control over its activity. The concept of public information, the procedure and features of considering a public request and providing information about court activities, types of information about court activities that are not subject to publication and protection of information with limited access are defined.

An analysis of the legal framework for providing and publishing information about the court's activities and the procedure for providing such information was carried out. It has been found that the following measures are taken by the court aimed at access to public information of which they are the managers in the following ways: 1) systematic and prompt publication of public information in official printed publications; 2) posting of public information on the official website of the State Administrative Court, court websites and the Internet; 3) placement of public information on information stands in court premises; 4) provision of information upon information requests; 5) provision of open access to the Unified State Register of Court Decisions.

In order to unify the procedure for consideration of citizens' appeals and requests for public information, it is proposed to develop a Model Regulation «On the Procedure for Consideration in Courts of Citizens' Appeals and Requests for Provision of Public Information about Court Activities», which should be approved by the Order of the State Administrative Court and include the following provisions: types of public information about activities of the court, which is publicly available and posted on the information resources of the State Administrative Court; types of public information about the court's activities that can be provided upon request and which cannot be provided upon public request and constitute a state secret, information with limited access and contain confidential information; subjects of consideration of requests; the procedure for considering requests and forming and sending responses to the applicant (taking into account the peculiarities of submission and consideration of electronic requests).

Keywords: *citizens' appeal, public information, public information about the court's activities, request for public information about the court's activities.*

УДК 343.211

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-4-445-450



Наталія ЩЕРБИНА©

аспірант

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЗБРОЯ» В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Проаналізовано законопроекти та напрацювання вчених щодо формулювання дефініції «зброя». Висвітлено, що визначення цього поняття в національному законодавстві, як і в судовій практиці не сформоване. На підставі опрацювання законопроектів встановлено, що поняття є досить динамічним та привертає до себе увагу законотворців протягом останніх десяти років. Врегулювання такої проблеми назріло до найвищого рівня, оскільки обіг зброї набирає обертів на всій території нашої держави. Водночас питання про підстави законності володіння зброєю врегульовані не законом, а лише підзаконним актом, що в сучасних реаліях є недопустимим. Крім

© Н. Щербина, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8334-9640>

shcherbyna.nataly@ukr.net